

Tilsynserklæring for skoleåret 2021/2022 for Refsvindinge Friskole:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 495006	Skolens navn: Refsvindinge Friskole
----------------------	--

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Carsten Oxenvad

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
30-09-2021	2. - 3. klasse Læsebånd	Dansk	Humanistiske fag	Carsten Oxenvad
30-09-2021	2. klasse	Musik	Praktiske/musiske fag	Carsten Oxenvad
30-09-2021	8a	Dansk	Humanistiske fag	Carsten Oxenvad
30-09-2021	8. b	Matematik	Naturfag	Carsten Oxenvad
30-09-2021	6. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Carsten Oxenvad
06-12-2021	1.	Dansk	Humanistiske fag	Carsten Oxenvad
06-12-2021	Hele skolen	Morgensamling	Humanistiske fag	Carsten Oxenvad
06-12-2021	9. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Carsten Oxenvad
06-12-2021	2. klasse	Matematik	Naturfag	Carsten Oxenvad
06-12-2021	5. klasse	Håndværk og design	Praktiske/musiske fag	Carsten Oxenvad
01-03-2022	3. klasse	Natur teknik	Naturfag	Carsten Oxenvad
01-03-2022	7. klasse	Matematik	Naturfag	Carsten Oxenvad

01-03-2022	7. klasse	Biologi	Naturfag	Carsten Oxenvad
01-03-2022	8. klasse	Materiel design	Praktiske/musiske fag	Carsten Oxenvad
21-03-2022	4. klasse	Matematik	Naturfag	Carsten Oxenvad
21-03-2022	6. klasse	Natur/Teknik	Naturfag	Carsten Oxenvad

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

30 -09-2021

Der var denne torsdag ikke morgensamling, da nogle elever var hjemme på grund af covid-19 og skolen derfor ikke ville samle alle elever, hvis der skulle være smitte i omløb.

Læsebånd i 2. og 3. klasse:

Dagen starter med 20 minutters læsebånd, hvor man sidder stille og læser. Døren stod åben imellem de to klasser, så det var muligt at liste frem og tilbage.

Der blev læst, men selvfølgelig med forskellig intensitet og forskellig sværhedsgrad. Den store forskel var nok, at eleverne i 2. klasse havde meget svært ved at skulle forholde sig roligt i 20 minutter, hvilket medførte hurtig udskiftning af bøger og mange toiletbesøg. I 3. klasse var der mere ro på, flere havde sat sig på puder på gulvet og var på en måde forsvundet fra fællesskabet og ind i deres egen verden.

Musik 2. klasse:

Eleverne bliver hentet og går samlet ned i musiklokalet.

Timens starter med en sang: "Tre små fisk".

Herefter ned på gulvet og sidde med trommestikker og gentage den rytme læreren slår. Langt de fleste rammer så præcist, at det lyder som om de er total synkroniserede. Efter nogle minutter er der et par elever der mister koncentrationen, men vender imod slutningen af øvelsen tilbage i den fælles rytme.

Et par andre aktiviteter og timen afsluttes med "Stopdans", hvor læreren slår rytmen og eleverne bevægede sig til den og stopper når musikken stopper. Den der stopper sidst går ud af dansen og skal i stedet hjælpe med at slå rytmen. Der er stor glæde ved aktiviteterne, som bl.a. kommer frem gennem elevernes erindringer "Sidste gang ...". Ud over det musikalske samspil bar timen præg af fællesskab og respekt.

Dansk 8.a.

Der blev arbejdet med et materiale fra Gyldendal om TV-repotage. Jeg overværede optakten, hvor vi først fik

afklaret vores forforståelse i forhold til reportagens emne: Roskildefestival. Herefter havde læreren dannet grupper der under reportagen skulle holde øje med bestemte træk ved reportagen, så som faktuelle oplysninger, komposition, camps, lydsiden .... Da selve reportagen gik i gang fortsatte jeg ind til parallelklassen, men nåede at observere at der blev taget mange noter i de første pr minutter.

Matematik 8. b

Der blev arbejdet individuelt og i smågrupper ud fra et kapitel i bogen om "Formler, linjer og punkter." Matematiklæreren i mig synes nok, at det var et meget resultatorienteret materiale, men jeg fik en samtale med to elever, der bad mig om at fortælle, at "Esben og Matilde arbejdede virkelig godt!", hvilket hermed er gjort. Under vores samtale tog jeg udgangspunkt i at en afstand på et kort, "Hvor lang er øen?", nok kunne findes ved at måle på kortet og se på målestoksforholdet, men at kortet samtidig viste, at der lå et bjerg midt på ruten, hvorfor runen i virkeligheden var noget længere end på kortet. Derefter fik jeg at vide, at det heller ikke var let at måle afstanden imellem to byer - for hvor i byen måler man fra og til. Der var altså forståelse for, at opgaven og virkeligheden ikke stemmer helt overens.

Engelsk 6. klasse

Dagen sluttede med engelsk i 6. Først et kvarter med grammatikopgaver på iPad. Læreren gå rundt og hjælper og må flere gange spørge "Har du læst det, der står over opgaven?". Selvfølgelig har eleven læst det, men nok bare ikke spurgt sig selv, have det betyder - der er åbenbart ikke sket så meget, siden jeg gik i 6. klasse. Herefter skulle der arbejdes i par med at træne mundtligt hverdagsengelsk. Jeg sad i nærheden af et par piger, der ikke rigtig kunne komme igang. Da jeg flyttede over i den anden ende og sad og koncentrerede mig om at skrive gik det meget bedre for dem. Nu fortalte den ene om en, der havde rigtig mange dyr. Den anden spurgte hvad de hed og samtalen var i gang. Også fra den anden af tre grupper i lokalet lød der engelsk, mens den sidste gruppe talte så lavt at jeg ikke kunne få vished for sproget.

6. december

Starter i 1. klasse med læsebånd. Der arbejdes med en bog (Egen produktion) som bygger på Mimi troldene. Først skal sidste uges seks gule ord repeteres: sur, vanter, ned, råber, snart stå. Da 'sur' bliver til 'sug' drejes talen ind på stumme bogstaver. Det ved klassen noget om!

'Han råber' "Det er snart jul. Stå nu op!" 'Hvem er det der råber? spørges der. og det ved børnene godt.

Senere er der en der læser 'Han kan ikke se sine gule handsker'. 'Nej - v...'

Anne kommer ind og overtager danskundervisningen. Det foregår stille og roligt og dette er tydeligt, at der arbejdes med hvordan man tager hensyn til hinanden i klassen. Det går fint, selv om det er vanskeligt at sidde stille. Noa skal eksempelvis op og tænde kalenderlyset, men da der lige er et spørgsmål som Anne skal svare på når han at få sin finger viklet ind i stroppen på sit pennalhus og må først vikle sig ud inden han kan rejse sig. Kalenderlyset bliver tændt, dagens modtager af julegave og julegavenummer bliver trukket.

De nye superseje ord, de grønne, bliver udleveret. Hvordan er det nu et e lyder, når det står sidst i ordet. Det vides også. Det sidste af ordene er 'løb'. Det bliver læst som løbe, og det er svært at få dette væk. Anne sætter i løb og spørger, hvad hun laver. Du løber!

Da løb er blevet udtalt rigtigt, er der en der rækker hånden i vejret. "Hvis man fjernes det sidste står der øl." Og det er jo også - næsten rigtigt.

Side 17 i bogen bliver fundet. Den handler om de super seje grønne ord. Alle ordene står der og vokaler og konsonanter skal farves røde og blå. De fleste tjekker lige bogstaverne på væggen, nogle søger fra en ande af, mens andre har en fornemmelse for hvor de står.

Så skal klassen have nye pladser og nye legegrupper. Det foregår uden nogen former for problemer.

Morgensamling

Det var første morgensamling efter en længere coronapause og det så ud til at alle børnene nød det. Nu har jeg ikke været til samlinger her før, men normalt plejer de ældste elever at vise deres manglende interesse for morgensang - men det var ikke tilfældet. Der var tre julesange på programmet, Fadervor, meddelelser, beretninger fra elever og navneopråb.

Engelsk i 9.

Halvdelen af klassen havde hjemme set filmen "Small Axe: Education" (DR.dk) og lavede gruppearbejde, mens den anden halvdel måtte se den nu. Jeg gik ud sammen med dem, der havde set filmen, og nu skulle besvare nogle spørgsmål.

De var de ligeglade med at jeg sad der! En dreng arbejdede alene og var dybt koncentreret. To drenge samarbejdede, diskuterede spørgsmålene (på dansk) og de mulige svar (på engelsk), da jeg havde nået at læse omtalen af filmen, kunne jeg vurdere, at de var på rette spor. Og så var der en gruppe på fem piger! Deres præstation var virkelig imponerende, Deres samtale var, næsten uden afbrydelser, en sammenhængende tale om kvindelandsholdets håndboldkamp, filmen og spørgsmålene, og nu på engelsk, og egne håndboldkampe. Da der var 10 minutter tilbage af timen lod først de to drenge og siden den sidste sig rive med ind i samtalen. Men engelsk blev der altså talt, og nok også mere end i en normal time.

Matematik 2. klasse.

"Må vi godt regne derhjemme?" "Ja, hvis I ikke kan lade være."

Der blev arbejdet med subtraktion. Opgaver af typen $48 - \underline{\quad} - \underline{\quad} - \underline{\quad} = 29$ gav anledning til at høre hvorledes børnene tænkte, og dermed også til at se hvor stor spredning der er i en sådan klasse. Der var børn der kunne gøre rede for hvorledes de løste problemet og børn, der ville have haft glæde af nogle konkrete materialer. Enkelte var nået til tier-overgange, hvor der skal veksles. Det er altså ikke let.

Sløjd 5. klasse.

Sådan stod der på skemaet, men selv om det var træ, der blev arbejdet i, så skulle der arbejdes videre med de mus, eleverne var i gang med. De skulle have øre og haler af læder og knurhår af børster fra en kost. Der blev arbejdet med sav, bugthøvl, fil og sandpapir. Og der blev talt om materialer og læreren viste hvordan man kunne gøre det bedst muligt. At være i et værste er at se, lytte, føle, at prøve og at få lagret kroppens erfaringer så man også andre steder kan tage en fil frem.

1. marts 22

Starter med Natur / Teknik i 3. klasse. På grund af netværksnedbrud i faglokalet er undervisningen forlagt til klasselokalet. Der arbejdes med ressourcer. Sidst havde man talt om papir, om produktion og genbrug. Det lå lige lidt langt væk, men da læreren så tog udgangspunkt i egen papirproduktion sidste år, kom der liv i samtalen.

Der blev set nogle små film. Den første om kompostering, der gav anledning til samtaler om grønt affald, madaffald og rotter. Dernæst var det metalproduktion og genindvinding for at slutte med elektronikaffald. Det blev lidt kedeligt for eleverne, men der blev lagt op til, når man var tilbage faglokalet, at undersøge hvilke metaller der er magnetiske. Desuden talte klassen om elektronikaffald og om at starte en indsamling af dette.

Morgensamling.

0'te klasse havde valgt tre sange, alle med Halfdan Rasmussen som afsender. "Go morgen, Sol", Snemand Frost og frøken Tø" og "Papegøjen fra Amerika". Navneopråb, meddelelser fra skole og elever.

Matematik i 7.

Der blev arbejdet i grupper, og med funktioner og ligninger. En af opgaverne var en tabel med returpant for 1,2, 10 og x flasker. En elev lavede hurtig en tabel og udfyldte den. X flasker var et problem. "Har I lært, at man kan få tabellen til at regne det ud for jer?" spurgte jeg, og en pige svarede "Ja, men det er svært, så det har vi glemt." Det var altså resultatet der talte for hende, ikke forståelsen.

Ligninger er og bliver svært. Og dog var der en pige, der sagtens kunne gennemskue dem. Jeg talte lidt med hende og hørte to ting: "Jeg er ikke god til matematik, kun til det de andre ikke kan finde ud af." Og om ligninger sagde hun: "Det er jo der samme der står på begge sider." "Det samme" hun har forstået hvad et lighedstegn egentlig er – det betyder "Det samme" ikke "Resultatet".

7. klasse Geografi/Biologi

Menneskets biologi og med udgangspunkt i puberteten. Læreren fortalte om egne oplevelser med sin første menstruation og jeg overvejede om jeg skulle fortælle fra en drengs synspunkt. Havde jeg kendt dagens emne,

ville jeg have spurgt om jeg skulle fortælle.

Så skulle der læses et lille stykke tekst. "Og det er en fagtekst - hvad skal vi lægge mærke til?" Rigtig godt!

Teksten var om udeblevet menstruation. Pigegruppen kom på et tidspunkt til at tale om den yngste mor og fandt ud af at hun kun var 5 år og 8 mdr. Stor undren der bl.a. førte til spørgsmålet "Hvordan kom det barn ud?" Og hvad der var endnu værre og som først dukkede op senere – "hvordan kom det ind?" det hele var trods alt så absurd, at det ikke var så nærværende som at den yngste danske mor var 11 år. Så blev der helt stille!

Det sidste man nåede, var en samtale om kropsidealer. Her kom drengene mere på banen.

Materiel Design i 8. klasse.

Først en samtale om den aflyste eksamen. og så i gang med dagens opgave. Læreren havde fem gamle stole med, og der skulle flettes sæder til disse. Materialerne var ledning, cykelslanger, stropper (til fastspænding af bagage mm.) sisalsnor. Det var utoligt svært ikke at blande sig i den meget kreative designproces. Det er ikke let at flette et stolesæde, alle grupper løb straks ind i problemer. Jeg har bedt om billeder af de færdige produkter.

21. april 22

Jeg manglede at besøge naturfag på mellemtrinnet – så det blev så dagen.

Matematik 4. klasse

Der var influenza på skolen og rigtig mange syge - også i 4. klasse. Der var desuden to grupper ude med andre lærere, så det var en meget lille gruppe jeg var inde hos. To drenge har sat sig sammen og læreren, Maria, sidder med en gruppe på fem, tre piger og to drenge.

Der skal arbejde med træning og det er hovedsaglig afrunding af decimaler og arbejde med omskrivning af enheder. Eksempel: $3\text{ cm} + 2\text{ m} + 0,3\text{ m} + 0,05\text{ km}$. Jeg talte med de to drenge om deres (rigtige) måde at løse problemet, der alligevel havde givet en sjusket regnefejl og med en i den anden gruppe, der havde valgt en helt anden tilgang.

Dernæst talte jeg med en dreng, der hurtig fandt ud af, at 10 gange 20 minutter er 200 minutter. Men "Skal jeg skrive det som timer og minutter?" ja, det er en mulighed – og han kom, men et enkelt hjælpespørgsmål frem til at det var 3 timer og 20 minutter. Må jeg skrive 3,2 timer? Ganske få hjælpespørgsmål, og han var klar over at det ville være forkert - OG er resultatet som decimaltal var 3,12 time. Samme elev problematiserede også kalenderen som beskrevet med decimaltal - for en måned er jo 28, 29, 30 eller 31 dage. Der var generelt en meget fin forståelse for matematikken i klassen.

Natur/Teknik 6. klasse

Førs en runde med et lille farvet får. Er man udenfor, på eller indenfor hegnet i dag. Det blev taget alvorligt - et smukt eksempel på demokratisk dannelse.

Spørgekassen - som, så vidt jeg nåede at opfatte det, hørte hjemme i forbindelse med seksualundervisning. "Jeg er bange for, hvad andre tænker!" Det var her pigerne der var på, mens drengene blev mere og mere ukoncentrerede.

Dagens emne var ellers at samle skrald. Jeg fik lov til at gå med en gruppe, spurgte om vi skulle have flere påser med så vi kunne sortere det vi fandt. Det gav anledning til en samtale om forskellige typer af affald – og om skole, fritid, og hvor de tre elever boede.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

Foruden dansk oplevede jeg et par elever, der talte udpræget fynsk.

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

Jeg har deltaget i mange timer - fra læsebåndet i de små klasser, hvor jeg observerede forskellen på at være læser i 2. og 3. klasse og til engelsk i 9. hvor jeg var flue på væggen ved nogle gruppearbejder. Her blev alt vendt af en pige-gruppe: fester, tøj, efterskole - og minsandten også engelsk - glidende fra det ene emne til det andet. Ved siden af sad en drengegruppe, der arbejdede koncentreret, med en enkelt sidespring til noget så u-engelsk som håndbold. Sproget - inklusiv det engelske - flød let og ubesværet.

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

Ingen problemer. Den største oplevelse var matematik i 4. klasse. Her var eleverne ikke så fokuseret på rigtige resultater, som de er i overbygningen - her var det forståelse og forskellige måder at komme til resultatet, der optog mange af eleverne.

Næste år vil jeg huske at deltage i Fysik/Kemi.

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

Tænk at få lov til at tage sædet af en gammel spisestuestol, fjerne ryglænet, hvis det er nødvendigt og så flette et nyt sæde. Her blev der eksperimenteret, materialekendskabet må være blevet styrket ligesom respekten for håndværk. Jeg har nogle herlige billeder af meget engagerede elever - billeder som desværre ikke kan gengives her.

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

Se ovenfor og sammenfatning

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

Se ovenfor og sammenfatning

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

Se ovenfor og sammenfatning

10. Fører skolen til prøve i historie?

Ja

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

Se ovenfor og sammenfatning

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

Det kan være lidt svært at kommenterer på mange af disse spørgsmål, da det er en så naturlig del af skolens virke. Så naturligt, at når vi når til spørgsmålet om kønsopdelt undervisning, overvejer man, om man skal skrive at der er kønsopdelt omklædning til idræt og at konflikter nogle gange klares lettest ved at tale med drengene og pigerne hver for sig. Nej, det er så naturligt, at det selvfølgelig ikke skal skrives.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Elevråd og et særlig Husråd for 7- 9 klasse. Her er der dagsordener, tages beslutninger og aftales, hvorledes man følger op på disse. Det er imidlertid den styringsmæssige sider af demokratiet. Demokrati er også andet, og her må morgensamlingerne og det at lytte til hinanden vægtes højt. Lytter man ikke og dermed ikke udviser respekt for andre, så er grundlaget for demokratisk dannelse forsvundet. Det er mit indtryk, at skolen har en meget fin samtalekultur.

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

Dette ligger primært i kulturfagene. Man har tidligere deltaget i Auschwitz-Dag, og så har man gode erfaringer med at oprette skilsmissegrupper.

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

15.1 Uddybning

Selvfølgelig ikke

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

Umiddelbart virker spørgsmålet lidt malplaceret, og man fristet til at skrive "Selvfølgelig!". Skolelederen endte med at formulere en opmærksom på ikke at afvige i spørgsmålet om ligestilling.

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

Elevråd, husråd, samtaler på klassen og fællessamlingerne.

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

Ja, og jeg viste en Medarbejderhåndbog fra en anden skole, som skolelederen (også) synes var rigtig fin og overvejede at kopiere.

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

Det tales der jævnligt om.

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Nej

22. Tilsynets sammenfatning

Tilsynserklæring

Refsvindinge Friskole 2021 - 22

Når man, her ved skoleårets slutning, slår op på skolens hjemmeside, mødes man af to billeder. Det første viser to smilende piger og teksten RØDDER TIL AT GRO VINGER TIL AT FLYVE, og det andet viser en dreng og, det har teksten FÆLLESSKAB ER FUNDAMENTET. Den slags billeder og tekst findes på de flest skolers hjemmeside og dog kunne jeg ikke undgå at tænke om der var byttet op på teksterne. Pigerne udstråler det fællesskab, der skal være skolens fundament, og drengens smil udtrykker en af disse dejlige rødder, der er ved at vokse og om nogle år er flyvefærdig.

Jeg har været på fire tilsynsbesøg og vil i denne tilsynserklæring tage udgangspunkt i nogle af de noter, jeg har gjort mig ved disse besøg.

Indskolingen:

Mit første møde med skolen var læsebånd i 2. og 3. klasse. I noterne står:

Dagen starter med 20 minutters læsebånd, hvor man sidder stille og læser. Døren stod åben imellem de to klasser, så det var muligt at liste frem og tilbage.

Der blev læst, men selvfølgelig med forskellig intensitet og forskellig sværhedsgrad. Den store forskel var nok, at eleverne i 2. klasse havde meget svært ved at skulle forholde sig roligt i 20 minutter, hvilket medførte hurtig udskiftning af bøger og mange toiletbesøg. I 3. klasse var der mere ro på, flere havde sat sig på puder på gulvet og var på en måde forsvundet fra fællesskabet og ind i deres egen verden.

Efterfølgende har jeg tænkt over, hvor gammel jeg selv var, da jeg ikke kunne koncentrere mig om læsningen og skiftede frilæsningsbog flere gange i løbet af en time. Det var i hvert fald senere end 2. klasse.

Jeg fortsatte hos 2. klasse, der skulle have musik. Ud over sang og rytmeøvelse, der er det første forsigtige trin på vejen til samspil, så bemærkede jeg hvor meget demokratisk dannelse i form af at lytte og samarbejde, der er i musikfaget.

Og lad mig så afslutte indskolingen med matematik - også i 2. klasse:

"Må vi godt regne derhjemme?" "Ja, hvis I ikke kan lade være."

Der blev arbejdet med subtraktion. Opgaver af typen $48 - \underline{\quad} - \underline{\quad} - \underline{\quad} = 29$ gav anledning til at høre, hvorledes

børnene tænkte, og dermed også til at se hvor stor spredning der er i en sådan klasse. Der var børn, der kunne gøre rede for hvorledes de løste problemet og børn, der ville have haft glæde af nogle konkrete materialer. Enkelte var nået til tier-overgange, hvor der skal veksles. Det er altså ikke let.

Mellemgruppen:

Engelsk i 6. klasse. Først et kvarter med grammatikopgaver på iPad. Læreren går rundt og hjælper og må flere gange spørge "Har du læst det, der står over opgaven?". Selvfølgelig har eleven læst det, men nok bare ikke spurgt sig selv, hvad det betyder. Der er åbenbart ikke sket så meget, siden jeg gik i 6. klasse. Herefter skulle der arbejdes i par med at træne mundtligt hverdagsengelsk. Jeg sad i nærheden af et par piger, der ikke rigtig kunne komme igang. Da jeg flyttede over i den anden ende og koncentrerede mig om at skrive, gik det meget bedre for dem. Nu fortalte den ene om en, der havde rigtig mange dyr. Den anden spurgte, hvad de hed og samtalen var i gang. Også fra den anden af tre grupper i lokalet lød der engelsk, mens den sidste gruppe talte så lavt, at jeg ikke helt kunne få vished for sproget – men de kiggede på opgaven og de talte sammen.

I 7. klasse skal de have geografi/biologi. Det var menneskets biologi og med udgangspunkt i puberteten. Læreren fortalte om egne oplevelser med sin første menstruation, og jeg overvejede, om jeg skulle fortælle fra en drengs synspunkt. Det er svært at være tilsynsførende, når man egentlig er lærer.

Så skulle der læses et lille stykke tekst. "Og det er en fagtekst - hvad skal vi lægge mærke til?" spurgte læreren. Det var der styr på!

Teksten var om udeblevet menstruation. Pigegruppen kom på et tidspunkt til at tale om den yngste mor og fandt ud af, at hun kun var 5 år og 8 mdr. Stor undren der bl.a. førte til spørgsmålet "Hvordan kom det barn ud?" Og hvad der var endnu værre og som først dukkede op senere – "hvordan kom det ind?" det hele var trods alt så absurd, og ikke nær så vedkommende, som at den yngste danske mor var 11 år. 11 år! så blev der helt stille i pigegruppen.

Det sidste man nåede, var en samtale om kropsidealer. Her kom drengene, som jeg ikke havde hørt så meget til, også på banen.

Der stod sløjd stod på 5. klasses skema, men selv om det var træ, der blev arbejdet i, så skulle der arbejdes videre med de mus, eleverne var i gang med. De skulle have øre og haler af læder og knurhår af børster fra en kost. Der blev arbejdet med sav, bugthøvl, fil og sandpapir. Og der blev talt om materialer, og læreren viste, hvordan man kunne gøre det bedst muligt. At være i et værksted er at se, lytte, føle og at dufte materialerne. Her har man materialer i hånden, mærker modstanden fra træet og kniven - der ikke helt vil det man håber. Man prøver, og man lagrer kroppens erfaringer, så man også andre steder kan tage en fil, en kniv eller en bugthøvl frem.

Udskolingen:

I 9. klasse skal de have engelsk. Halvdelen af klassen havde hjemme set filmen "Small Axe: Education" (DR.dk) og lavede gruppearbejde, mens den anden halvdel måtte se den nu. Jeg gik ud sammen med dem, der havde set filmen, og nu skulle besvare nogle spørgsmål.

De var ligeglade med at jeg sad der! En dreng arbejdede alene og var dybt koncentreret. To drenge samarbejdede,

diskuterede spørgsmålene (på dansk) og de mulige svar (på engelsk), da jeg havde nået at læse omtalen af filmen, kunne jeg vurdere, at de var på rette spor. Og så var der en gruppe på fem piger! Deres præstation var virkelig imponerende, Deres samtale var, næsten uden afbrydelser, en sammenhængende tale om kvindelandsholdets håndboldkamp, filmen og spørgsmålene, og nu på engelsk, og egne håndboldkampe. Da der var 10 minutter tilbage af timen lod først de to drenge og siden den sidste sig rive med ind i samtalen. Men engelsk blev der altså talt, og nok også mere end i en normal time.

I 7. klasse overværede jeg matematik. Der blev arbejdet i grupper, og med funktioner og ligninger. En af opgaverne var en tabel med returpant for 1, 2, 10 og x flasker. En elev lavede hurtig en tabel og udfyldte den. X flasker var et problem. "Har I lært, at man kan få tabellen (regnearket) til at regne det ud for jer?" spurgte jeg, og en pige svarede "Ja, men det er svært, så det har vi glemt." Det var altså resultatet der talte for hende, ikke forståelsen.

Ligninger er og bliver svært. Og dog var der en pige, der sagtens kunne gennemskue dem. Jeg talte lidt med hende og hørte to ting: "Jeg er ikke god til matematik, kun til det de andre ikke kan finde ud af." Og om ligninger sagde hun: "Det er jo det samme, der står på begge sider." "Det samme" hun har forstået hvad et lighedstegn egentlig er – det betyder "Det samme som" ikke "Resultatet". Det kan godt være, at hun ikke følte sig god til matematik – men hun forstod matematik. En dag vil hun forhåbentlig forstå, at hun forstod og dermed var bedre til matematik, end dem der var gode til det.

En af de største oplevelser var Materiel design i 8. klasse. Først en samtale om den aflyste eksamen, og så i gang med dagens opgave. Læreren havde fem gamle stole med, og der skulle flettes sæder til disse. Materialerne var ledning, cykelslanger, stropper (til fastspænding af bagage mm.) og sisalsnor. Der var masser af ideer, der skulle afprøves - og forkastes. Det er ikke let at flette et stolesæde, alle grupper løb straks ind i problemer. Hvordan fastgøres materialet? Hvor starter vi? Hvordan spændes det op? Tiden fløj for eleverne. Jeg har bedt om billeder af de færdige produkter. Det var utroligt svært ikke at blande sig i den meget kreative designproces.

Generelt:

I december var jeg for første gang med til morgensamling. Jeg noterede:

Det var første morgensamling efter en længere coronapause, og det så ud til, at alle børnene nød det. Nu har jeg ikke været til samlinger her før, men normalt plejer de ældste elever at vise deres manglende interesse for morgensang - men det var ikke tilfældet. Der var tre julesange på programmet, Fadervor, meddelelser, beretninger fra elever og navneopråb.

Det mest normale er vel, at klasselæreren fører protokol, men her har man altså fælles navneopråb i forbindelse med morgensamling. Det tager selvfølgelig lidt tid, men hvad mon det betyder for et barn at vænne sig til at give sig til kende i en forsamling. Mødet mellem et spirende "jeg" og et "vi" bliver synligt ved fællessamlingen.

Jeg har på mine tilsynsbesøg i klasserne, gennem samtale med leder, lærere og elever fået et godt indtryk af skolen, og jeg tror, at det faktisk lykkes at give mange af eleverne RØDDER TIL AT GRO VINGER TIL AT FLYVE, det faglige niveau er i hvert fald til stede. Omgangstonen på lærerværelset, i klasserne, på gangene, og da jeg var sammen med nogle elever fra 6. klasse ude og samle affald i nærområdet, har også underbygget min opfattelse af,

at FÆLLESSKAB ER FUNDAMENTET.

Jeg er sikker på, at skolens samlede undervisningstilbud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, lige som jeg med sindsro ser frem til, at rødderne bliver medborgere i et samfund med frihed og folkestyre.

Skårup d. 6. juni 2022

Carsten Oxenvad